

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'da tarımsal üretimin ve kırsal ekonominin önemli kaynaklarından biri olan pamuk üretimi, artan girdi maliyetleri, üretici gelirlerindeki yetersizlik ve sulama sorunları nedeniyle ciddi güçlüklerle karşı karşıyadır. Mazot, gübre, elektrik, sulama ve işçilik giderlerindeki artışlar, çiftçilerin üretimlerini sürdürmesini zorlaştırırken pamuk ekim alanlarının daralmasına yol açmaktadır.

Diyarbakır Valiliğinin açıklamasına göre 2022 yılında il genelinde yaklaşık 810 bin dekar alanda pamuk ekimi gerçekleştirilmiştir. Diyarbakır İl Tarım ve Orman Müdürlüğü'nün verilerine göre ise 2025 yılında il genelinde 772 bin dekar alanda pamuk ekimi yapılmış, bunun 400 bin 648 dekarı Bismil ilçesinde gerçekleşmiştir. Böylece Bismil, il genelindeki pamuk ekim alanlarının yaklaşık yüzde 52'sini oluşturmuştur.

2026 üretim sezonuna ilişkin Ziraat Mühendisleri Odasının değerlendirmesinde, Bismil'deki pamuk ekim alanlarının 2025 yılındaki 350 bin dekar seviyesinden 267 bin dekara gerilediği belirtilmiştir. Aynı değerlendirmede, olumsuz hava koşullarının üreticilere verdiği zarar ve artan üretim maliyetleri vurgulanmıştır. Yenişehir Ziraat Odası Başkan Vekili Necat Ulu ise 2025 yılında kilogram başına 24 TL seviyesinde olduğunu belirttiği pamuk fiyatının, üretimin sürdürülebilmesi için 2026 yılında en az 45 TL olması gerektiğini ifade etmiştir.

Bu bağlamda:

1. Diyarbakır genelinde ve ilçeler bazında 2022–2026 yılları arasında pamuk ekim alanları, üretim miktarları, dekar başına ortalama verim ve Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı pamuk üreticisi sayıları yıllar itibarıyla ne kadardır? Pamuk ekim alanlarındaki daralmanın nedenlerine ilişkin Bakanlığınızca bir araştırma yapılmış mıdır?
2. Bakanlığınızın 2026 yılı için Diyarbakır'da bir kilogram kütlü pamuğun ortalama üretim maliyetine ilişkin hesaplaması nedir? Mazot, gübre, elektrik, sulama, tohum ve işçilik giderlerinin toplam maliyet içerisindeki payları ne kadardır?
3. Diyarbakır'da 2025 ve 2026 hasat dönemlerinde kütlü pamuğun kilogram başına ortalama üretici satış fiyatı ne kadar olmuştur? Üreticilerin kilogram başına en az 45 TL fiyat talebi değerlendirilmiş midir? Üreticilerin maliyetlerini karşılayacak ve gelir güvencesini sağlayacak bir fiyat veya alım mekanizması oluşturulması planlanmakta mıdır?

4. Diyarbakır'daki pamuk üreticilerine 2024, 2025 ve 2026 üretim yılları için tahakkuk ettirilen ve fiilen ödenen destek tutarları ne kadardır? Bu desteklerden kaç üretici yararlanmıştır? Artan maliyetler karşısında desteklerin artırılması ve ödemelerin hasat dönemine uygun biçimde yapılması yönünde bir çalışma bulunmakta mıdır?
5. Diyarbakır'da elektrik maliyetleri, elektrik kesintileri ve sulama altyapısındaki eksikliklerin pamuk üretimine etkileri araştırılmış mıdır? Başta Bismil ve Çınar olmak üzere pamuk üretiminin yoğun olduğu ilçelerde DSİ tarafından yürütülen veya planlanan sulama projeleri nelerdir? Bu projelere ayrılan ödenekler ve öngörülen tamamlanma tarihleri nedir?
6. Son beş yılda Diyarbakır'da pamuk üreticisi sayısındaki değişim ne kadardır? Pamuk ekiminden vazgeçen üreticilerin alternatif ürünlere yönelimine ilişkin veriler bulunmakta mıdır? Pamuk üretimindeki daralmanın tarımsal istihdam, çırçır işletmeleri ve tekstil sektörüne etkileri konusunda herhangi bir çalışma yapılmış mıdır?
7. Diyarbakır'da pamuk üretiminin sürdürülebilirliğini sağlamak, üreticilerin gelir kayıplarını önlemek ve ekim alanlarındaki daralmayı durdurmak amacıyla bölgeye özgü bir destekleme ve üretim programı hazırlanması planlanmakta mıdır?
8. 2026 üretim sezonunda Diyarbakır'da dolu, sağanak ve fırtına nedeniyle zarar gören pamuk ekim alanlarının büyüklüğü ve zarar gören üretici sayısı kaçtır? Zarar tespit çalışmaları tamamlanmış mıdır? Üreticilere TARSİM kapsamında veya diğer destek mekanizmaları aracılığıyla ne kadar ödeme yapılmıştır?